Recenzja aktywności naukowej i osiągnięcia naukowego
dr n. med. Ewy Deskur-Śmieleckiej z Katedry Medycyny Paliatywnej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Pani dr med. Ewa Deskur-Śmielecka ukończyła studia na kierunku lekarskim na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu w roku 1995. Tytuł specjalisty w dziedzinie chorób wewnętrznych uzyskała w 2004 roku, specjalisty w dziedzinie geriatrii w 2009, a tytuł lekarza specjalisty w dziedzinie medycyny paliatywnej 4 lata później.

Stopień doktora nauk medycznych został Jej nadany uchwałą Rady Wydziału Lekarskiego I Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu z dnia 17.01.2001 - tytuł rozprawy doktorskiej : Wpływ krótkotrwałej terapii simwastatyną na osoczowe parametry równowagi oksydacyjno-redukcyjnej i wykładniki reakcji zapalnej oraz na wybrane funkcje granulocytów obojętnochłonnych (Promotor: prof. dr hab. Henryk Wysocki).

Ocena osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o tytuł doktora habilitowanego w dziedzinie nauki o zdrowiu

Tytuł osiągnięcia naukowego „Znaczenie upośledzonej czynności nerek jako czynnika ograniczającego możliwości farmakoterapii u osób w wieku podeszłym i pacjentów z zaawansowaną chorobą nowotworową”
Osiągnięcie naukowe będące podstawą wniosku habilitacyjnego zostało udokumentowane powiązanym tematycznie cyklem 4 oryginalnych publikacji naukowych o łącznym wskaźniku Impact Factor 10,628 i wartości punktów MNiSW 255.

- Ewa Deskur-Śmielecka, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Zofia I. Niemir, Katarzyna Wieczorowska-Tobis. Prevalence of renal impairment in palliative care inpatients: A retrospective analysis. J. Palliat. Med. 2015 : Vol. 18, 613-617. IF: 2,023.
- Ewa Deskur-Śmielecka, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Jerzy Chudek, Katarzyna Wieczorowska-Tobis. Assessment of renal function in geriatric palliative care patients - comparison of creatinine-based estimation equations Clin. Interv. Aging 2017 : Vol. 12, s. 977-983. IF: 2,505.
- Ewa Deskur-Śmielecka, Jerzy Chudek, Agnieszka Neumann-Podczaska, Małgorzata Mossakowska, Barbara Wizner, Katarzyna Wieczorowska-Tobis. Use of renal risk drugs in a nation-wide Polish older adult population: an analysis of PolSenior database. BMC Geriatr. 2019 : Vol. 19, 1-9. IF: 3,077
- Ewa Deskur-Śmielecka, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Sylwia Kropińska, Katarzyna Wieczorowska-Tobis. Medical students' and internal medicine trainees' knowledge of drug prescribing recommendations in older patients with impaired kidney function. Clin. Interv. Aging. 2020: Vol. 15, s. 53-60. IF: 3,023

W każdej z wymienionych prac udział Habilitantki był istotny polegał na stworzeniu koncepcji pracy, przeglądzie piśmiennictwa, zebraniu i analizie wyników, przygotowaniu manuskryptu i korespondencji z redakcją. Znalazło to odzwierciedlenie w oświadczeniach pozostałych autorów wymienionych artykułów.

W ramach wspomnianych badań Habilitantka oceniała częstość i zaawansowanie niewydolności nerek u pacjentów z zaawansowaną chorobą nowotworową oraz przydatność różnych metod do oceny funkcji nerek u osób starszych. Ponadto, w oparciu o wyniki badania POLSENIOR-1 przeanalizowała leki nefrotoksyczne stosowane w populacji osób w wieku podeszłym w Polsce, a także poziom wiedzy studentów kierunku lekarskiego oraz lekarzy w trakcie specjalizacji z chorób wewnętrznych odnośnie stosowania leków u chorych z przewlekłą chorobą nerek.

Reasumując uzyskane wyniki, w dwóch badaniach, którymi objęto dwie grupy chorych objętych opieką paliatywną (332 osoby i 174 osoby), porównanie wartości klirensu kreatyniny wyliczonych z równania Cockcrofta-Gaulta, MDRD i BIS1 wykazało znaczną rozbieżność wyników. Autorka wnioskowała, że zastosowanie wzoru MDRD przeszacowuje stopień wydolności nerek i jego zastosowanie w celu odpowiedniego dawkowania leków może zwiększać ryzyko związane z ich stosowaniem. Ograniczeniem obydwu badań był brak oznaczania rzeczywistego klirensu kreatyniny jako złotego standardu co w mojej ocenie ogranicza jednak znaczenie tej obserwacji. Autorka potwierdza, że rekomendacje towarzystw naukowych zalecają „ocenę klirensu kreatyniny za pomocą dobowej zbiórki moczu lub ocenę przesączania kłębuszkowego w oparciu o klirens substancji egzogennych" ale stwierdza że : „jednak podejście takie wydaje się niewykonalne w warunkach opieki paliatywnej". Nie polemizując z Habilitantkę w tym zakresie, chciałbym jednak podkreślić, że choć w codziennej praktyce oznaczanie rzeczywistego klirensu może być bardzo trudne to jednak w badaniu naukowym oceniającym przydatność różnych metod do oceny wspomnianego klirensu metoda referencyjna powinna być zastosowana.

Kolejne badanie pochodzi z projektu POLSENIOR-1 i dotyczyło analizy wybranych 38 leków wymagających dostosowania dawkowania w zależności od funkcji nerek u 4514 osób starszych w Polsce. Autorzy zaobserwowali, że ponad ¼ osób starszych w Polsce przyjmuje równocześnie kilka (2-5) nasilających ryzyko uszkodzenia nerek a wśród osób z przewlekłą chorobą nerek w stadium 3-5 odsetek ten sięga 40%.

Wyniki badania POLSENIOR-1 stanowiły przesłankę do kolejnego badania, w którym oceniano wiedzę studentów wydziału lekarskiego (138 osób, 4 rok) i 183 lekarzy w trakcie specjalizacji z chorób wewnętrznych w zakresie znajomości rekomendacji odnośnie stosowania leków u starszych pacjentów z obniżonym GFR. Badanie wykazało niewielką wiedzę w obydwu badanych grupach odnośnie konieczności modyfikacji dawek leków w zależności od funkcji wydalniczej nerek. Poważnym ograniczeniem tego badania jest próba uogólnienia wniosków na studentów medycyny w Polsce, gdyż badano jedynie wybraną grupę z jednego z kilkunastu wydziałów medycznych i to na dość wczesnym etapie kształcenia (IV rok!). Podobne ograniczenie dotyczy lekarzy w trakcie specjalizacji – badaniami była objęta niewielka i najpewniej nie w pełni reprezentatywna grupa.

Odnośnie ograniczeń obecnych w poszczególnych badaniach wchodzących w skład osiągnięcia, Habilitantka we wszystkich publikacjach zwraca uwagę na podkreślone przeze mnie aspekty, ale pomija je w omówieniu osiągnięcia w ramach autoreferatu.

Pozostałe osiągnięcia i zainteresowania naukowe Habilitantki obejmowały różnorodne zagadnienia jak:

- rola stresu oksydacyjnego, reakcji zapalnej i zaburzeń metabolicznych w chorobach układu krążenia i metabolicznych
- badanie wpływu różnych form treningu fizycznego (wytrzymałościowego, oporowego, interwałowego, ciągłego) na czynniki rokownicze w chorobach układu krążenia, takie jak wartości ciśnienia tętniczego czy profil lipidowy u osób z chorobą niedokrwienną serca oraz u osób w zaawansowanym wieku.
- badania nad znaczeniem suplementacji na parametry równowagi oksydacyjno-redukcyjnej i wyniki testów sprawnościowych u wyczynowych wioślarzy
- różne aspekty medycyny paliatywnej jak ocena i leczenie bólu u pacjentów w wieku podeszłym z zaburzeniami poznawczymi oraz potrzeb duchowych pacjentów w opiece paliatywnej i ich opiekunów rodzinnych.
- walidacja i ocena przydatności testu SARC-F i jego odmian w diagnostyce sarkopenii u osób starszych.

Osiągnięcia w ramach działalności naukowej

Poza osiągnięciem habilitacyjnym, w minionych latach Doktor Ewa Deskur-Śmielecka opublikowała 41 oryginalnych publikacji, 8 artykułów poglądowych, 1 opisu przypadku w czasopiśmie z IF oraz 6 rozdziałów w podręcznikach (w tym 1 międzynarodowym), będąc pierwszym, drugim lub ostatnim współautorem w 10 artykułach. Drobnym minusem jest fakt, że Pani Doktor była pierwszym autorem jedynie w 11 publikacjach włączając 4 artykuły stanowiące pracę habilitacyjną.
Sumaryczny Impact Factor wyżej wymienionych prac wynosi 38,952 (punktacja MNiSW 722,5).
Liczba cytowań według bazy Web of Science Core Collection wynosi 427 (bez autocytowań 415).
Indeks Hirscha według bazy Web of Science Core Collection: 11 (na dzień 14.12.2020)

Działalność dydaktyczna

Działalność dydaktyczna Habilitantki jest bardzo bogata i obejmuje zajęcia kliniczne (seminaria i ćwiczenia) dla studentów wydziału lekarskiego z zakresu geriatrii i medycyny paliatywnej dla studentów kierunku lekarskiego, fizjoterapia, pielęgniarstwa oraz z zakresu medycyny paliatywnej dla studentów medycyny wydziału anglojęzycznego. Ponadto, Pani dr Deskur-Śmielecka prowadzi wykłady w ramach studiów podyplomowych „Geriatria i gerontologia z elementami opieki paliatywnej" i kursów specjalizacyjnych organizowanych przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego z zakresu medycyny paliatywnej. Opiekuje się również studenckim kołem naukowym przy Pracowni Geriatrii Katedry i Kliniki Medycyny Paliatywnej.

W 2017 otrzymała Nagrodę Zespołową Dydaktyczną Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu za wprowadzenie innowacyjnej formy nauczania obejmującej stworzenie i prowadzenie Studenckiego Punktu Konsultacyjnego.

Inne uwagi:
Z obowiązku recenzenta jestem zmuszony zwrócić uwagę, iż pomimo faktu uczestnictwa w kilku badaniach wieloośrodkowych Habilitantka nie była głównym badaczem w projektach finansowanych przez NCN lub NCBiR. Pewnym ograniczeniem w rozwoju naukowym, który może w przyszłości rzutować na dalszy rozwój jest również brak w dotychczasowej karierze wyjazdów zagranicznych w postaci staży lub stypendiów.

Podsumowując, niezależnie od wspomnianych ograniczeń wysoko oceniam zarówno osiągniecie habilitacyjne jak i działalność dydaktyczną i organizacyjną Habilitantki co sprawia, że moja końcowa ocena jest jednoznacznie pozytywna.

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM MEDICUM

Signed by / Podpisano przez:

prof. dr hab. Tomasz Grodzicki
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Date / Data: 2021-09-01 09:29

Prof. dr hab. Tomasz Grodzicki

Kraków, dnia 27.08.2021